

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL
SURVEILLANCE REPORT

- การระบาดของ gastroenteritis จาก Shigella sonnei ในรัฐต่าง ๆ สหรัฐอเมริกา 481
- บิดไม่มีตัว-นอร์ธคาโรไลน่า 489
- สถานการณ์โรค 489
- การแพร่กระจายของเชื้อ- Shigella sonnei - สหรัฐอเมริกา 490

การสอบสวนโรค

การระบาดของ gastroenteritis

จาก Shigella sonnei ในรัฐต่าง ๆ - สหรัฐอเมริกา

(Multistate Outbreak of Shigella sonnei Gastroenteritis-United States)

ศูนย์ควบคุมโรคของสหรัฐอเมริกา (Centers for Disease Control) ได้รับรายงานการระบาดของ Shigellosis จากรัฐต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดกับกลุ่มผู้เคร่งศาสนา ผู้ป่วยเหล่านี้มีวันเริ่มป่วยระหว่างเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1986 ถึงเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1987 การระบาดใหญ่ที่สุดเกิดขึ้นใน New York City การระบาดในรัฐอื่น ๆ เกิดขึ้นภายหลังวันหยุดเนื่องในงานเทศกาลทางศาสนาของชาวยิว ซึ่งจัดขึ้นในเดือนเมษายน ในระหว่างเทศกาลนี้เป็นช่วงเวลาที่ประชาชนจำนวนมากเดินทางมาเยี่ยมญาติใน New York City แม้ว่าข้อมูลทางระบาดวิทยาจะไม่ครบถ้วน ก็ยังคงพบผู้ป่วยรายใหม่อีกจากการระบาดในบางแห่ง ผลสรุปของการระบาดในรัฐต่าง ๆ มีดังนี้.-

รัฐ New York

New York City: ระหว่างวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ. 1986 ถึงวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1987 มีรายงานผู้ป่วย gastroenteritis จาก S. sonnei 1,328 ราย ใน Brooklyn ซึ่งผู้ป่วยจำนวนนี้ทุกรายมีผลยืนยันจากการเพาะเชื้อ จากระบบเฝ้าระวังโรค พบว่ามีผู้ป่วยมากกว่า 13,000 ราย ผู้ป่วยที่ติดเชื้อส่วนใหญ่เป็นชาวยิวที่เคร่งศาสนาิกายต่าง ๆ จากผู้ป่วยที่มีผลยืนยันจากการเพาะเชื้อ ร้อยละ 55 มีอายุน้อยกว่า 5 ปี และร้อยละ 85 มีอายุน้อยกว่า 17 ปี ร้อยละ 55 เป็นเพศหญิง

เนื่องจากกว่าร้อยละ 25 ของเชื้อ S. sonnei ที่เพาะได้จากผู้ป่วยนั้น ได้ดื้อต่อ ampicillin ในเบื้องต้นจึงแนะนำให้ใช้ trimethoprim-sulfamethoxazole (TMP-SXT) ในการบำบัดรักษาผู้ป่วย ต้นเดือนมกราคม ค.ศ. 1987 พบว่า เชื้อ Shigella

รัฐ New Jersey

ระหว่างวันที่ 2 พฤษภาคม - 3 มิถุนายน ค.ศ. 1987 มีการระบาดของ gastroenteritis ในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐ New Jersey พบว่ามีอัตราป่วยร้อยละ 30 ครั้งหนึ่งของเด็กที่ป่วยมีอาการถ่ายอุจจาระเหลวปนเลือด เด็ก 1 ราย ต้องเข้าบำบัดรักษาภายในโรงพยาบาลเนื่องจากมีอาการชัก เพาะเชื้อขึ้น *S. sonnei* จากอุจจาระ 33 ตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์ มีข้อบ่งชี้ว่าแหล่งแพร่เชื่อน่าจะอยู่ในชุมชนชาวยิวที่เคร่งศาสนาใน Brooklyn ที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของนักเรียนหลายรายและนักเรียนเหล่านี้ได้กลับไปเยี่ยมภูมิลำเนาระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์ ผู้ป่วยรายแรก ๆ เป็นเด็กระดับอนุบาลและเด็กเล็กกว่านั้นแล้วมีการแพร่กระจายจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่น ทำให้มีอาการเจ็บป่วยในเด็กนักเรียนอื่น ๆ และสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนที่ป่วยเหล่านี้ ได้เสนอแนะให้เด็กที่มีอาการถ่ายอุจจาระเหลวตั้งแต่ 2 ครั้งต่อวันขึ้นไปหยุดเรียนจนกว่าจะถ่ายอุจจาระเป็นปกติอย่างน้อย 2 วันติดต่อกัน นอกจากนี้ได้แนะนำให้ครูและผู้ปกครองสอนนักเรียนให้ล้างมือให้สะอาดหลังถ่ายอุจจาระก่อนกินอาหาร และก่อนเล่นกับเด็กอื่น ๆ

รัฐ Ohio

มีผู้ป่วย 5 ราย ซึ่งเพาะเชื้อจากอุจจาระขึ้น *S. sonnei* ในโรงเรียนชาวยิวในรัฐ Ohio ผู้ป่วยรายแรกที่เพาะเชื้อขึ้น *S. sonnei* เริ่มป่วยวันที่ 14 พฤษภาคม แต่มีนักเรียนหยุดเรียนเนื่องจากมีอาการอุจจาระร่วงตั้งแต่วันที่ 1 เดือนพฤษภาคมนักเรียนชั้นอนุบาลและเด็กก่อนวัยเรียนได้รับการแนะนำให้ล้างมือหลังจากออกจากห้องน้ำและก่อนกินอาหาร ได้แนะนำผู้ปกครองว่าควรให้เด็กที่มีอาการอุจจาระร่วงหยุดเรียน ขณะที่รายงานผลเบื้องต้นนี้ ยังคงกำลังสอบสวนการระบาดของโรคเพื่อให้ทราบว่าการระบาดนี้มีความสัมพันธ์กับการระบาดใน New York City หรือไม่

รัฐ Maryland

วันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ. 1987 the Baltimore County Health Department ได้รับรายงานว่าในโรงเรียนเอกชนของชาวยิว 4 แห่ง เกิดการระบาดของ shigellosis ในนักเรียนและครอบครัวโรงเรียนทั้ง 4 แห่งอยู่ใน Baltimore County รัฐ Maryland ระหว่าง 7 เมษายน - 14 มิถุนายน มีผู้ป่วย 42 ราย ซึ่งเพาะเชื้อขึ้น *S. sonnei* และผู้ป่วยอีก 54 ราย ซึ่งมีอาการ gastroenteritis ผู้ป่วยเหล่านี้มาจาก 33 ครอบครัวที่อาศัยอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของ Baltimore City และละแวกใกล้เคียงของ Baltimore County จากผู้ป่วย 87 ราย ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับอายุร้อยละ 43 มีอายุน้อยกว่า 6 ปี อาการของผู้ป่วยประกอบด้วยอุจจาระร่วงร้อยละ 98.9 ไข้ร้อยละ 73.6 ปวดท้องร้อยละ 62.6 อาเจียนร้อยละ 21.8 และถ่ายอุจจาระเหลวปนเลือดร้อยละ 10.3 เด็กที่ป่วยรายแรก ส่วนหนึ่งมีประวัติว่าผู้ปกครองพาไปฝากเลี้ยงที่สถานรับเลี้ยงเด็ก 4 แห่ง และอีกส่วนหนึ่งเรียนที่โรงเรียนเอกชนของชาวยิว 4 แห่ง และโรงเรียนรัฐบาล 1 แห่ง, เชื้อ *S. sonnei* ที่เพาะขึ้นทุกตัวอย่างคือต่อ ampicillin แต่ยังคงไวต่อ TMP-SXT และ tetracycline

รัฐ New Jersey

ระหว่างวันที่ 2 พฤษภาคม - 3 มิถุนายน ค.ศ. 1987 มีการระบาดของ gastroenteritis ในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐ New Jersey พบว่ามีอัตราป่วยร้อยละ 30 ครั้งหนึ่งของเด็กที่ป่วยมีอาการถ่ายอุจจาระเหลวปนเลือด เด็ก 1 ราย ต้องเข้าบำบัดรักษาภายในโรงพยาบาลเนื่องจากมีอาการชัก เพาะเชื้อขึ้น *S. sonnei* จากอุจจาระ 33 ตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์ มีข้อบ่งชี้ว่าแหล่งแพร่เชื่อน่าจะอยู่ในชุมชนชาวยิวที่เคร่งศาสนาใน Brooklyn ที่ซึ่ง เป็นภูมิลาเนาของนักเรียนหลายรายและนักเรียนเหล่านี้ได้กลับไปเยี่ยมภูมิลาเนาระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์ ผู้ป่วยรายแรก ๆ เป็นเด็กระดับอนุบาล และเด็กเล็กกว่านั้นแล้วมีการแพร่กระจายจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่น ทำให้มีอาการเจ็บป่วยในเด็กนักเรียนอื่น ๆ และสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนที่ป่วยเหล่านี้ ได้เสนอแนะให้เด็กที่มีอาการถ่ายอุจจาระเหลวตั้งแต่ 2 ครั้งต่อวันขึ้นไปหยุดเรียนจนกว่าจะถ่ายอุจจาระเป็นปกติอย่างน้อย 2 วันติดต่อกัน นอกจากนี้ได้แนะนำให้ครูและผู้ปกครองสอนนักเรียนให้ล้างมือให้สะอาดหลังถ่ายอุจจาระก่อนกินอาหาร และก่อนเล่นกับเด็กอื่น ๆ

รัฐ Ohio

มีผู้ป่วย 5 ราย ซึ่งเพาะเชื้อจากอุจจาระขึ้น *S. sonnei* ในโรงเรียนชาวยิวในรัฐ Ohio ผู้ป่วยรายแรกที่เพาะเชื้อขึ้น *S. sonnei* เริ่มป่วยวันที่ 14 พฤษภาคม แต่มีนักเรียนหยุดเรียนเนื่องจากมีอาการอุจจาระร่วงตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมนักเรียนชั้นอนุบาลและเด็กก่อนวัยเรียนได้รับการแนะนำให้ล้างมือหลังออกจากห้องน้ำและก่อนกินอาหาร ได้แนะนำผู้ปกครองว่าควรให้เด็กที่มีอาการอุจจาระร่วงหยุดเรียน ขณะที่รายงานผลเบื้องต้นนี้ ยังคงกำลังสอบสวนการระบาดของโรคเพื่อให้ทราบว่าการระบาดนี้มีความสัมพันธ์กับการระบาดใน New York City หรือไม่

รัฐ Maryland

วันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ. 1987 the Baltimore County Health Department ได้รับรายงานว่าในโรงเรียนเอกชนของชาวยิว 4 แห่ง เกิดการระบาดของ shigellosis ในนักเรียนและครอบครัวโรงเรียนทั้ง 4 แห่งนี้อยู่ใน Baltimore County รัฐ Maryland ระหว่าง 7 เมษายน - 14 มิถุนายน มีผู้ป่วย 42 ราย ซึ่งเพาะเชื้อขึ้น *S. sonnei* และผู้ป่วยอีก 54 ราย ซึ่งมีอาการ gastroenteritis ผู้ป่วยเหล่านี้มาจาก 33 ครอบครัวที่อาศัยอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของ Baltimore City และละแวกใกล้เคียงของ Baltimore County จากผู้ป่วย 87 ราย ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับอายุร้อยละ 43 มีอายุน้อยกว่า 6 ปี อาการของผู้ป่วยประกอบด้วยอุจจาระร่วงร้อยละ 98.9 ไข้ร้อยละ 73.6 ปวดท้องร้อยละ 62.6 อาเจียนร้อยละ 21.8 และถ่ายอุจจาระเหลวปนเลือดร้อยละ 10.3 เด็กที่ป่วยรายแรก ส่วนหนึ่งมีประวัติว่าผู้ปกครองพาไปฝากเลี้ยงที่สถานรับเลี้ยงเด็ก 4 แห่ง และอีกส่วนหนึ่งเรียนที่โรงเรียนเอกชนของชาวยิว 4 แห่ง และโรงเรียนรัฐบาล 1 แห่ง, เชื้อ *S. sonnei* ที่เพาะขึ้นทุกตัวอย่างคือต่อ ampicillin แต่ยังคงไวต่อ TMP-SXT และ tetracycline

ไม่มีหลักฐานระบุว่าภาวะระบาดใน Baltimore มีแหล่งเชื้อร่วม จึงน่าจะเป็นการระบาดแบบติดต่อกันจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่น ผู้ป่วยเหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยันจากการเพาะเชื้อในการระบาดที่ New York สำหรับการป้องกันโรคได้เน้นเรื่องสุขนิสัยในโรงเรียน ในสถานรับเลี้ยงเด็ก ในค่ายพักแรม ในสระว่ายน้ำ ในภัตตาคารและร้านจำหน่ายอาหาร

บทบรรณาธิการ MMWR:

เชื้อ Shigella ส่วนใหญ่ที่เป็นสาเหตุการระบาดของ shigellosis ในชุมชนของประเทศสหรัฐอเมริกาคือ *S. sonnei* เด็กวัย 1-5 ปี มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อมากที่สุด มีปัจจัยหลายประการที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่กระจายของ shigella ในสถานที่รับเลี้ยงเด็ก และในกลุ่มของเด็กวัยก่อนเรียน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้คือเด็ก ๆ ยังมีสุขนิสัยที่ไม่พอ ผู้ป่วยบางรายมีอาการเพียงเล็กน้อย Shigella มี infectious dose ที่ค่อนข้างต่ำและเชื้อติดต่อยาปฏิชีวนะ ซึ่งหลังจากที่มีการติดเชื้อในเด็กเหล่านี้ เชื้อก็ได้แพร่กระจายไปสู่ชุมชน

การระบาดในชุมชนจากรายงานดังกล่าวข้างต้น เริ่มจากการระบาดในรัฐ New York ต่อจากนั้นได้เกิดการระบาดขึ้นในรัฐอื่น ๆ ขณะที่รายงานนี้การระบาดในชุมชนบางแห่งก็ยังไม่สงบ แม้ว่าข้อมูลทางระบาดวิทยาที่รวบรวมได้จะยังไม่สามารถระบุถึงวิธีการแพร่กระจายของโรคได้อย่างชัดเจน ลักษณะการระบาดเช่นนี้เข้าได้กับการแพร่กระจายจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง เพราะว่ามีระยะเวลาของการระบาดที่ยาวนานหลายเดือน และผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในวัยเด็ก

มีรายงานการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นว่า การล้างมือด้วยสบู่หลังถ่ายอุจจาระ และก่อนกินอาหาร จะมีผลช่วยในการลดการแพร่กระจายของโรค อย่างไรก็ตามการที่พบ Shigella ติดต่อยาปฏิชีวนะดังที่พบใน New York อาจทำให้มีปัญหาในการเลือกใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อควบคุมการระบาดของ shigellosis ดังนั้น การตัดสินใจที่จะใช้ยาปฏิชีวนะบำบัดรักษาผู้ป่วยที่มีอาการเพียงเล็กน้อยและดูแลตัวเอง จึงควรพิจารณาถึงความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญปัญหาเกี่ยวกับ strain ของ Shigella ที่ติดต่อยาปฏิชีวนะ เนื่องจากรูปแบบของการติดต่อยาอาจเปลี่ยนแปลงได้ จึงควรติดตามลักษณะการติดต่อยาปฏิชีวนะในแต่ละท้องถิ่น เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการเลือกใช้ยาปฏิชีวนะที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วย shigellosis ที่จำเป็นต้องได้รับยาปฏิชีวนะต่อไป

ในสหรัฐอเมริกาการระบาดของ gastroenteritis จาก Shigella อาจเกิดขึ้นได้ตลอดทั้งปี แต่จะพบผู้ป่วยจำนวนมากที่สุดในฤดูร้อน ในกรณีที่เกิดการระบาดของโรคอุจจาระร่วงในเด็กเล็กที่มารวมกลุ่มกันอยู่ควรจะคำนึงด้วยว่า เชื้อ Shigella อาจเป็นสาเหตุของการระบาดเช่นนี้ได้ และเมื่อพบผู้ป่วย shigellosis ที่มีผลยืนยันจากการเพาะเชื้อให้แจ้งหน่วยงานสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องเพื่อการควบคุมและป้องกันโรคต่อไป

เรียบเรียงจาก Multistate Outbreak of Shigella sonnei Gastroenteritis-United States. MMWR 1987; 36: 440-449.